

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הר"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חיים סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 732

מסכת עירובין פ"ו - צ"ב ♦ שביעית ז', א' - ז', ה'

בס"ד, כ"ד סיון תשע"ג

השבוע בגליון

♦ שליח ציבור על כמה מוגבהת
♦ זיכיון בבית אבות

♦ תפילה בבתי כנסת שנוסדו בדירות מגורים

♦ שימוש בחלה תפורה ל"לחם משנה"
♦ אתרוג חצוי שחובר באמצעות קיסם

דבר העורך

העלוב

מחבר הספר עמודי אור, הגאון רבי יחיאל הלר, זכר צדיק לברכה, חותם את הקדמתו לספרו בכינוי הבא:

"העלוב, יחיאל העליר במוהר"ר אהרן".

היו גדולי ישראל נוספים שבענוותנותם כינו את עצמם "העלוב". אך על הגאון רבי יחיאל הלר זצ"ל מסופר מעשה נורא ומרטיט כל לב, שבעטיו כינה את עצמו "העלוב".

אבי אמו היה יהודי תורני, גביר עשיר ומכובד, שזכה לבת כלילת המעלות, רבקה שמה, אשר נחונה בכל מדה נכונה. הנהגותיה, מידותיה ותוארה, היו לשם דבר, ובהגיעה לפרקה ידעו הכל כי לה יאה חתן מובחר שבמובחרים.

שדכנים רקמו חלומות, שדכנים צעירים תיארו לעצמם את הפרסום לו יזכו אם הם יהיו אלה שיזכו לשדך את בת הגביר, אך מתי מעט אנשים חרשו רעה, עינם צרה היתה בטובתו של הגביר ובבתו.

ויוציאו האנשים הללו את דיבת בת הגביר רעה. טרחו ועמלו בני הבליעל וביססו את אישומם במיני טצדקי, ראיות, סימוכין, עדי שקר ועוד מרעין בישין, עד שהכל "ידעו" כי אירע מה שאירע.

דף פו/א תפורה בקיסם

שימוש בחלה תפורה ל"לחם משנה"

"הלכה זו מהלכות עמומות היא". כך מגדיר החתם סופר זצ"ל דיון מעניין שהתפתח בעקבות סוגייתנו.

כידוע, עירוב חצרות יש לערוך בפת. לא בפת גרידא, אלא בפת שלמה. חכמים תקנו שיש לערב בפת שלמה בלבד, שהרי אוספים פת מכל דייר, ואם יווכחו כי פלוני נתן פרוסה קטנה, ואחרים צריכים להשלים את חלקו לכדי מזון שתי סעודות, עלולה לפרוץ איבה ביניהם. לפיכך תקנו: כל דייר נותן פת שלמה. ברם, גמרתנו אומרת, כי אפשר להשתמש לעירוב גם בשני חצאי פת שנתפרו זה לזה באמצעות קיסם, אם הם נראים כפת אחת.

למד הרוקח (סי' שכ"ט, הובא במגן אברהם או"ח סי' קס"ח ס"ק ד'), מרבותינו הראשונים, את סוגייתנו, והסיק מכך כי לאחר שחכמים קבעו שכר שחברה לה יחדיו נחשבת שלמה, אפשר להשתמש בה גם ללחם משנה!

אולם יש הסוברים (ראה ישועות יעקב סי' שס"ו ס"ק ג', ובבאר היטב סי' קס"ח שהביא משו"ת פנים מאירות והוכיח מדברי תוסי' שלא כהרוקח) כי דעת הרוקח אינה מוסכמת על הכל, ולדבריהם אין להסיק כן מגמרתנו, וככר שחברה ראויה לעירוב חצרות, אך אינה ראויה ללחם משנה.

הדיון בסוגיה זו נעוץ בהגדרת תקנת חכמים שיש לערב בפת שלמה בלבד. האם הורו חכמים, כי יש לערב בפת הנראית שלמה, או שמא הורו כי מפני איבה, יש לערב בפת שלמה באמת. אם תקנו כי יש לערב בפת הנראית שלמה, אין כל הוכחה מכך שפת המחוברת בקיסם כשרה לעירוב, מפני שבעירוב באמת אין צורך בפת שלמה, לעומת לחם משנה. אולם, אם בעירוב חצרות יש צורך בפת שלמה, ואף על פי כן גילו חכמים שגם פת מחוברת בקיסם ראויה לכך, הוא הדין לגבי לחם משנה. הלכה נפסקה כשיטת הרוקח (שו"ת חת"ם סופר או"ח סי' מ"ו, ומשנה ברורה שם ססתם כדברי המגן אברהם).

לאחד מתלמידיו של החתם סופר זצ"ל נודע, כי קיימת הלכה שאפשר להשתמש בכר חצויה שאוחדה ללחם משנה. ערך, איפוא, התלמיד שאלה הלכתית לרבו, האם הוא הדין לגבי פרוסות אחדות; האפשר לצרפן יחד, לתפרן ולהביאן לכלל ככר הראוי ללחם משנה, או שמא שני חצאי ככר אפשר לצרף ותו לא.

על כך השיב לו החתם סופר כי "הלכה זו מהלכות עמומות היא" - שמגמרתנו אפשר ללמוד לגבי לחם משנה - והוא מציב שאלה עצומה בפני הפוסקים שהסיקו מגמרתנו הלכה זו.

צעילוי נשמת

איש רב פעלים וישר דרך
הר"ר **אברהם ארונספלד** ז"ל
ב"ר דוד ז"ל
נלב"ע כ"ז בסיון תש"ס
תנצב"ה
הנוצח ע"י ידידיו בני המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מורנו הגה"ח
רבי **שמואל צבי קובלסקי** זצ"ל
בן הר"ר בנימין ז"ל
נלב"ע כ"ג בסיון תשנ"ג
תנצב"ה

צעילוי נשמת

מרת **אסתר איינהורן** ע"ה
ב"ר דוד ז"ל
נלב"ע כ"ג בסיון תש"ס
תנצב"ה
הנוצחה ע"י בנה ידידו
הר"ר **חיים נפתלי איינהורן** ומשפ' שיחיו - פ"ת

אתרוג חצוי שחובר באמצעות קיסם: בתוספתא שנפסקה על ידי הרמב"ם ועל ידי הראב"ד (הל' טומאת אוכלים פ"ו הל' י"ב) נאמר, כי אתרוג חצוי שחובר על ידי קיסם, אינו נחשב חיבור. הלכה זו עוסקת לגבי טומאה. כידוע, טומאה הנוגעת בחלק של חפץ, מטמאת את כל החפץ, אין צורך שהיא תאפוף אותו מכל עבר. ברם, טומאה הנוגעת באתרוג חצוי אשר חובר באמצעות קיסם, מטמאת רק את חצי האתרוג בו נגעה, מפני שהחצי השני אינו נחשב חלק מן האתרוג. הרי לנו, כי חיבור על ידי קיסם אינו נחשב חיבור.

איחוד בידי שמים ואיחוד בידי אדם: על שאלה איתנה זו קיים תירוץ נאה ביותר. יש הבדל בולט בין אתרוג לבין ככר. האתרוג נוצר מעצמו מאוחד, הוא אינו מעשה אדם, כך נוצר. הככר גובשה לצורתה ואוחדה במעשה אדם. מעתה, אפשר להבין, כי אתרוג אשר נחצה, לא ישוב לעולם למצבו הקודם. חיבורו באמצעות קיסם אינו דומה כלל לסוג החיבור והאיחוד בין שני חלקיו בטרם חצייתו. לא כן הפת - לפני כן היתה פירורי קמח, נלושה, אוחדה, חוברה ושוב הופרדה, ועתה אוחדה שנית. אמת, אין איחודה בהווה זהה לאיחודה לאחר אפייתה, אך עדיין לא רב ההבדל בין שני המצבים, כשהוא הפעורה בין אתרוג שלם לבין אתרוג שאוחד באמצעות קיסם (חזון נחום ובית מאיר עוקצין פרק כ', וראה בשו"ת שואל ומשיב מהדו"ק ח"א סי' קל"א בסופו) [ראה בהרחבה במגיה על הרשב"א עירובין פא/א - הוצאת הרב קוק].

דף צב/ב תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין תשעה בקטנה ואחד בגדולה אין מצטרפין

תפילה בבתי כנסת שנוסדו בדירות מגורים

שאל נשאל הגאון רבי יצחק וויס זצ"ל (שו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' ט), כיצד יש להתפלל בבית כנסת שבעבר היה דירת מגורים ולימים הסירו את רוב קירותיה והסיבחה לבית כנסת. כדי לעמוד על פרטי השאלה, עלינו ללמוד מעט מסוגייתנו, כפי שעושים השבוע לומדי הדף היומי.

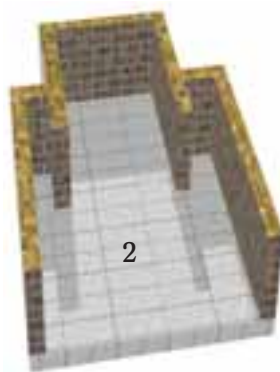
משנתנו עוסקת בדינה של "חצר קטנה שנפרצה לגדולה". כלומר, כאשר קרסה גדר שחצצה בין שתי חצרות, האם החצר הקטנה והגדולה נחשבות כחצר אחת לעניין עירוב חצרות. הגמרא קובעת, כי החצר הגדולה נחשבת לעצמה, אם העומד בגדולה מבחין במחיצותיה ביחס לחצר הקטנה - בהמשך המאמר נסביר בפרוטרוט באמצעות האיורים - ולפיכך אפשר לעשות בה עירוב חצרות ללא שיתוף בני החצר הקטנה, אך החצר הקטנה מסתפחת לחצר הגדולה, ואי אפשר לערוך בה עירוב חצרות ללא החצר הגדולה.

הגמרא משווה דין זה לדינים נוספים בתורה, כגון לגבי כלאיים; זרע אחד נשתל בחצר אחת והזרע האחר נשתל בחצר השנייה, האם כלאים הם, או שמא כל חצר נחשבת בפני עצמה. בין היתר דנה הגמרא לגבי שני חדרים, גדול וקטן, שהמחיצה ביניהם נפרצה, ושליח הציבור עומד בחדר אחד ויתר בני המניין עומדים בחדר אחר.

לדעת רוב רובם של הפוסקים, דיון הגמרא מתייחס למקרה שהנמצא בחדר הקטן, או בחצר הקטנה, אינו מבחין במחיצה כל שהיא החוצצת בינו לבין החדר הגדול או החצר הגדולה - איור 1. במקרה זה אומרת הגמרא, שאם עיקר בני המניין שוהים בחדר הגדול, מצטרף אליהם מיעוט המניין השוהה בחדר הקטן, מפני שהחדר הקטן טפל לחדר הגדול, וכן נפסק להלכה (שולחן ערוך או"ח סי' נ"ה סעי' ט"ז-י"ז).

בעל שולחן ערוך הרב (שם סעי' כ') נוקט בשיטה ייחודית - שיש לציין כי אינה מופיעה בדברי יתר הפוסקים [אומנם היא מוכתת בדברי התוס' בסוגייתנו, כפי שכתב שם]. לדעתו, אך ורק באופן שכותלי החדר הקטן נמשכים לתוך החדר הגדול - איור 2, קיימת אפשרות לצרף את המיעוט השוהה בחדר הקטן עם הרוב השוהה בחדר הגדול, אך במקרה כבאיור 1 אין כל קשר בין שני החדרים, מפני ששני הכתלים הקטנים משני צידי הכניסה לחדר הקטן, נמשכים וחוצצים בין שני החדרים [כפי שלמדנו לעיל דף ט' ש"נראה מבחוץ" מועיל כמחיצה].

הואיל ובתי כנסת רבים נבנו בתוך דירות שקירות חדריהם הוסרו, אך צורת הבית מעידה על חלוקתו הפנימית בטרם הסבתו לבית

אך אתמול התדפקו על דלתות אביה שדכנים למכביר, ועתה ישבה בת הגביר בשימונה, בודדה מאין רואה, נבוכה ומדוכת.

שדכן ממרחקים כי בא אל העיירה במטרה לעשות את עסקת-חיי, מיד דווח כי לא טובה היא השמועה, ויסב את פניו אחורנית ויברח כלעומת שבא.

חלפו עברו להן השנים. היא בגרה, הוריה הזדקנו משנים ומצער, ובמלאת לה שלושים שנה, עדיין יושבת היתה בבית הוריה וממתנה.

ביום מן הימים ביקש אביה לשוחח עמה.

פניו נכלמו בדברו עמה, ומלכתחילה ביקש כי לא תדחה אותו על הסף, אלא תסכים לשמוע את כל אשר בפיו: בתי היקרה. אין לפנינו כל מוצא. הן יודעת את, כי אין כל סיבה שהשנים הבאות יצפנו בחובן טובות ובשורות יותר מן השנים שקדמו להן. מה לך כי תליני בביתי, בתי, עד אשר... אנא ואנא, הביטי, זה כחודש מפציר בי השדכן מוטל, כי אציע בפניך, את...

הוא שב אל החדר לאחר שהרגיע את פרץ דמעותיו, והציע בפניו ביתו, כלילת המעלות, את אהרן, שאפילו ר' אהרן לא התקרא. שוליותו של העגלון, שלא קרא ולא שנה, לא תורה, לא חומש ולא אלף בית.

אהרן השולייא.

בעבר לא היתה מתקבלת הצעה זו אף לא כבדיחה הגונה לפורים. ותשב הנערה והוריה, לפני תשעה באב להם. ובלא אומר ודברים הסכימו, כי אין להם אפשרות שלא להסכים.

מבוכות רבות היו מנת חלקם בתקופת האירוסין, ולבקשת הכלה קוצרה תקופת האירוסין, כדי להתחיל את החיים, יהיה מה שיהיה.

מה שהיה הוא, קוראים יקרים, כי בני הזוג ר' אהרן ומרת רבקה זכו לארבעה בנים גדולים בתורה! אחד מהם הוא הגאון רבי יחיאל העליר, אשר קרא את שם ספרו "עמודי או"ר" על שם הוריו האהובים.

אח נוסף הוא הגאון רבי יהושע הלר, בעל "חוסן יהושע", ושני אחים נוספים היו רבי ישראל ורבי מנחם, גדולי תורה אף הם.

לימים סיפרה אמם, כי ביום חתונתה פרשה לחדר צדדי, התבודדה עם עצמה ובכתה בכי תמרורים לבוראה:

אבינו שבשמים. הן אתה ידעת, כי שאיפתי אמת להקים בית עם איש גדול בתורה. יודע אתה,

כי הייתי מסוגלת לכך ואך שמועות זדוניות, שאין בהם שמץ של אמת, הביאוני עד הלום.

אני מתחננת אליך! אם לא זכיתי שבעלי יהיה גדול בתורה, אנא, שא נא, אזכה לבנים גדולים בתורה, תלמידי חכמים מובהקים, שאמלא בהם את משאת חיי.

כאשר הוציא בנם הגאון רבי יחיאל הלר זכר צדיק לברכה את ספרו "עמודי אור", ויחתום את הקדמתו "העלוב". ללמדנו, כי תורה אינה עוברת בירושה. גם מתוך העלבון והעליבות, יכולה התורה לצמוח בפאר ובהדר. השאיפות, הדוגמה האישית של ההורים, התפילות, הן הקובעות כיצד יראה הדור הבא.

ללא ספק, לומדי הדף היומי המקפידים בכל יום להשתתף בשיעורי תורה, משפיעים על הנפשות הרכות שהם מופקדים על גידולן, כי "טוב תורה מכל חסרה", ובעזרת ה' יזכו לראות את פרי עמלם, גם בגידוליהם ובגידולי גידוליהם.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף פח/א

הא גופא קשיא

הא גופא קשיא - הרי גוף המשנה או הברייתא קשה.

כאשר התנא כותב שני מקרים ופוסק הלכה שונה בכל אחד מהם, אזי, כאשר ניתן למצוא מקרה שלישי הדומה במקצת לשני המקרים שנאמרו על ידי התנא, מקשה האמורא כיצד נפסוק במקרה השלישי (ראה הליכות עולם שער ג' פ"ב סעי' י"ד ובכללי שמואל סי' רע"ז).

זאת למודעי, כי בכל פעם שמדייקים מדברי תנא כדי לגלות את דעתו על מקרים שאינם גלויים בדבריו, הרי זה מפני שכל דברי התנא הם בקצרה, ודרכו לכתוב את האופן המחודש ביותר בדין בו הוא עוסק, ממנו יילמדו הדברים הפשוטים יותר. לפיכך, כאשר כתב התנא שני אופנים הפוכים, ויש אופן שלישי ממוצע הדומה במקצת לאופן הראשון ובמקצת לאופן

כנסת, הרי שנוצר מצב בלתי אפשרי, בו חלקים רבים מבית הכנסת אינם ראויים לשימוש הלכה למעשה - לדעת שולחן ערוך הרב, מפני שהעומד בהם אינו יכול להשלים מניין. גם לא לפי דעת הגר"ז נוצר טורח וקושי, לוודא בכל פעם, שרוב בני המניין עומדים בחדר הגדול ולא בחדר הקטן.

בעל מנחת יצחק זצ"ל (שו"ת, ח"ד סי' ט) אשר נשאל על כך על ידי מתפללים הבהיר להם, כי כל האמור אינו אלא במקום בו שני החדרים אכן שני חדרים המה, לכל אחד שימוש משלו, ומבקשים לצרף למניין אנשים העומדים בשני החדרים. אולם, בית כנסת זה אינו מורכב מחדרים, עתה חדר אחד הוא ובו עמודים וחלקי קירות, שאינם גורמים להפרדת החדר לשניים.

שליח ציבור על במה מוגבהת: כיסוד לסברה זו הוא מביא את דברי הרשב"א (שו"ת ח"א סי' צ"ו) אשר נשאל, אם נוהגים כראוי בבית הכנסת שלהם, ששליח הציבור עומד על בימה מוגבהת מוקפת גדר, האם אין הוא נחשב כמתפלל במקום אחר מיתר המתפללים. הרשב"א השיב: "כל מה שאמרו בפרק כל גגות... לא אמרו אלא בבתים מוחלקים, לפי שזה בפני עצמו לתשמישו וזה בפני עצמו לתשמישו... אבל התיבה עם היותה גבוהה ורחבה ובעלת מחיצות, לא לתשמיש בפני עצמה עומדת אלא לתשמיש בית הכנסת ורגלי בית הכנסת בתיבה". דבריו אלו נפסקו בשולחן ערוך (או"ח סי' נ"ה סעי' י"ט).

נדגיש שנית, כי דעתו של בעל שו"ע הגר"ז ייחודית; לדעת פוסקים אחרים (עיי' קרן אורה וגור אריה בסוגייתנו), גם במקרה כבאיוור 1, אפשר לצרף למניין אנשים העומדים בחדר הקטן.

משעוסיקים אנו בנושא זה, ראוי לציין את שאלת רבותינו הראשונים, אשר הקשו, כי המסקנות העולות מסוגייתנו סותרות, לכאורה, לדברי הגמרא במסכת פסחים (פ"ה ב) ובמסכת סוטה (לח"ב): "אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים". לאמר, יהודי מצטרף למניין, גם אם מחיצת ברזל חוצצת בינו לבין מקום התפילה?!

הראשונים מבארים, כי יש להבדיל בין הצטרפות למניין, כדי לענות דבר שבקדושה [קדושה, "ברכו" וכדומה], או לצאת ידי חובה בדבר הצריך מניין, לבין העמדת מניין. כלומר, הגמרא במסכת פסחים עוסקת במניין קיים, עשרה יהודים, שאדם נוסף מבקש להצטרף אליהם מאחורי המחיצה - "אפילו מחיצת ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים". ברם, סוגייתנו קובעת, כי את המניין עצמו אי אפשר לקיים אם כל עשרת האנשים הנדרשים אינם מקובצים במקום אחד (כ"כ התוספות בסוגייתנו ובפסחים ועיי' בית יוסף או"ח סי' נ"ה, ובשו"ע שם סעי' כ' עיי"ש).

מאמר על משנה מסדר זרעים הנלמדת עם הדף היומי

שביעית, פרק ז', משנה ג': שאין עושין סחורה בפירות שביעית וכו' ולא בנבלות ולא בטרפות

זיכיון בבית אבות

מעשה ביהודי שקיבל זכיון להפעלת בית אבות ממשלתי בארצות הברית. האוכל בבית האבות לא היה כשר, והשואל מציין כי כל שינוי בתפריט עלול לעורר 'בעיות' עם החוק ו'מהומות' מצד הדיירים.

בעל הזיכיון ביקש לברר אם יש מניעה להאכיל נכרים במזון שאינו כשר. אכן כן, אם נדמה לנו כי אין כל צד איסור בעניין, הרי נאמר במשנתנו כי אין לסחור "לא בנבלות, ולא בטרפות, ולא בשקצים ולא ברמשים".

במסכת פסחים (כ"ג א) חז"ל דורשים איסור זה מפסוק בתורה, ואכן לדעת ראשונים רבים איסור זה הוא מדאורייתא (ראה בפירושי הראשונים לפסחים שם. ראה על כך עוד בתוספות יום טוב כאן), ואילו הרשב"א (שו"ת, חלק ג', סימן רכ"ג) כותב, כי הדבר אסור מדרבנן, גזרה שמא יבוא לאכול מהם, והפסוק הוא אסמכתא בעלמא

אין האיסור אמור אלא בעיסוק קבוע, אך מי שהזדמן לו מאכל לא כשר, רשאי למכרו לנכרי. המותר, איפוא, להפעיל מטבח המבשל מאכלות אסורות לנכרים?

האופן שנאסר הוא "עושין סחורה". האם למעסיק מותר לתת מאכלות אסורות לפועל נכרי שהתחייב לזונו? כלומר, האם הדבר נחשב כ'סחורה'? נחלקו בדבר הרמ"א (יו"ד סימן קי"ז) והט"ז (שם, ס"ק ב') הש"ך (שם, ס"ק ג'). הרמ"א אוסר ואילו הט"ז והש"ך מתירים מפני "שאין זה סחורה".

להלכה כתב ערוך השולחן (שם, סעיף י"ט): "וכבר המנהג פשוט לקנות בעד פועלים, ואין שום חשש איסור בזה... ואין לך נזדמנו יותר מזה... ואפילו אם ביכלתו לתת להם בשר כשר, אם הוא ביוקר מטריפה אינו מחוייב לאבד מעותיו, ואין האיסור אלא להשתכר ולא להפסיד על ידי זה".

האם דין החוסים בבית האבות כדין הפועלים?

ובכן, אם בבית האבות נהוג לשלם באופן נפרד על הארוחות, נראה שאסור להחזיק בבעלות על בית האבות, כי בכל יום הבעלים עושה מסחר במאכלות אסורות, שהרי מוכר להם ארוחות אלו לרווח ואין המקרה דומה לפועלים כלל [וקשה להגדיר שיעקר כוונתו לאוכל המותה, שהרי הבשר והדגים הם מרכיבים חשובים ביותר בארוחות]. אם התשלום על הארוחות כלול במחיר הכללי של השהות [לפי הרמ"א הדבר אסור, כי אין מקרה זה גרוע פחות ממעביד שהתחייב לזון את הפועל], גם לפי הנקט להלכה שמותר להאכיל פועל, יש להסתפק אם המקרים דומים, כי האכלת הפועל היא תוצאה של מלאכתו ואינה נחשב כמרכיב עיקרי בשכרו, אך במקרה דנן שהשויה בבית האבות משלם על כלל השירותים שהוא מקבל בו, ובכללם מזון, לכאורה הרי זה מסחר במאכלות אסורות.

ברם, בעיסוקו בהלכות אלו כותב הערוך השולחן (שם, סעיפים כ"ו-כ"ז) שיש פוסקים המתרעמים על העשוקים אחוזות משרים כאשר השכירות כוללת את כל מה שיש באחוזה, משק בעלי החיים וכל השאר, וביניהם חזירים שהשוכר חייב לגדלם ולהשתכר מהם, אך יש ללמד עליהם זכות כי אם אין עיקר עיסוקו במאכלות אסורות אלא הוא עוסק בכל סוגי המאכלים ואינו יכול להפריד בין הכשרים לשאינם כשרים - אין איסור בדבר (ע"ש דוגמה נוספת). לפי דבריו אלו נראה שאין איסור להחזיק בבעלות על בית האבות, לפי שאין עיקר כוונתו להאכילם מאכלות אסורות, אלא שאין אפשרות לנהל בית אבות בלא מתן ארוחות.

החושש לצאת ידי כל הדעות והספקות יפצל את אחזקתו בבית האבות ויפריד את תזונת הדיירים מיתר המרכיבים, לא יזון אותם, לא ירוויח על אכילתם, אלא נכרי שיהא שותפו לדבר הוא יהא בעלים על חלק זה בבית האבות.

השני, מתעורר ספק. שכן, אם דינו של המקרה השלישי כדינו של המקרה הראשון, די היה בכתיבת המקרה השלישי והיינו למדים ממנו את דינו של המקרה הראשון. משלא עשה כן, רמז לנו, כי דינו של המקרה השלישי כדינו של המקרה השני, ואם כן, היה עליו לכתוב את המקרה השלישי בלבד, והיינו למדים ממנו את המקרה השני.

מבוי סתום זה מוביל לשאלה "הא גופא קשיא".

לעילוי נשמת
הר"ר **אברהם יעקב פרידמן** ז"ל
ב"ר מרדכי ז"ל נלב"ע כ"ה סיון תשנ"ד
גבאי בית המדרש סוכטשוב
תנצב"ה
הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת
מרת **רבקה הירש** ע"ה
ב"ר מנחם אריה ז"ל נלב"ע כ"ד בסיון תש"ס
תנצב"ה
הונצחה ע"י ידידינו בני המשפחה שיחיו

מסכת פסחים לומדים בשלמות

זוכים ללמוד את הגמרא עם המשניות בשלימות ונהנים מאותיות מאירות עיניים ורקע ייחודי

לראשונה:
מסכת פסחים
עם משניות שביעית-תרומות מבוארות

הדפסה מהודרת של דפי הגמרא עם אותיות מאירות עיניים

- ביאור על משניות שביעית ותרומות
- מאורות ההלכה

לרגל יום היארצהייט של הג"ר שמואל צבי קובלסקי זצ"ל ניתן להשיג את הספר המבוקש **אנא עבדא**

להזמנת הגמרא: 1700-500-151

פרקי חיים מאלפים של התעלות בתורה, בעבודה ובגמילות חסדים.
להזמנת הספר: 1700-500-151